

DÜNYA KADIN YÜRÜYÜŞÜ ÜÇÜNCÜ ULUSLARARASI EYLEM

Barış ve Sivilleşme

Bütün çatışmalar birbirine benzemez: (Hindistan, Doğu Afrika ve Orta Doğu gibi yerlerde İngiltere'nin; Cezayir, Batı Afrika, vb. yerlerde Fransa'nın yürüttüğü) **sömürgeci** çatışmalar; (1939 yılında Almanya'nın Belçika, Rusya vb. karşı giriştiği) **saldırgan** çatışmalar; (İsrail'in Filistin'de yaptığı gibi) **işgalci** çatışmalar; (farklı inançlar ya da aynı inanç içindeki farklı akımlar arasında) **dinsel köktenci** çatışmalar, komünalizm¹ gibi; (Küba'da Batista, Şili'de Pinochet, Filipin Adalarında Marcos gibi) **diktatörlerin** halklarına karşı yürüttüğü çatışmalar vardır. Birçok çatışma, gerçek ekonomik nedenleri gizli kalırken, bir ülke ya da bölgedeki kabileler veya gruplar arasında yaşanan **etnik** çatışmalar şeklinde dış dünyaya mazur gösterilir. Gerçekte birçok çatışma, doğal kaynakları (Irak'ta petrolü, Afrika'nın Büyük Göller bölgesinde cep telefonları için gerekli koltanı) ve vaat ettikleri zenginliği kontrol etmek; silah, özel ordu ve anavatanın güvenliği endüstrilerini desteklemek amacıyla tahrik edilmiş (Irak, Afrika'nın Büyük Göller bölgesi gibi) **kazançlı/ekonomik çatışmalardır**.

Silahlı çatışmaların listesi uzayıp gider, fakat **medyada geniş yer verilenler**² -Afganistan, Kolombiya, Darfur, Büyük Göller bölgesi, Irak, Filistin- ile **unutulmuş olanlar**: Bask Ülkesi, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çat, Kıbrıs, Haiti, Meksika, Uganda- şeklinde farklılaşırlar... Ticari çıkarları ve silah satışı nedeniyle uzaktaki bir çatışmaya karışan Britanya, Çin, Fransa ve Birleşik Devletler gibi ülkeleri de hesaba katmamız gerekir.

Savaş, çatışma ve militarizasyon, ataerkil ve kapitalist sistemler içerisinde doğallaştırılmış şiddetin tezahürleridir ve bu sistemlerin tahakkümlerini sürdürmek için kullandıkları araçlardır³. Üstelik militarizasyon ataerki içerisindeki iş bölümünü yansıtır: erkeklik kavramı şiddet ve silahlarla ilişkilidir ve erkeklerin ve silahların korumasına kadınların ihtiyacı olduğu fikrinde yansımaları bulur.

Askerlik kurumu genç erkeklerin toplumda (cinsler arasındaki toplumsal ilişki hiyerarşisinde) üstün konum işgal edecek şekilde eğitilmesine çeşitli biçimlerde katkı sunar. Ordu, her toplumun en güçlü ataerkil kurumlarından ve kadın-erkek ilişkilerini karakterize eden eşitsizliği en fazla açığa vuran kurumlarından biri olarak görülebilir: güç hiyerarşisi, "şef" kültü ve şefin tahakkümü, itaat, fiziksel şiddet, eleştiri ruhunun olmayışı, kapalı bir "erkekler" grubu vb. Kuvvet ve saldırganlıkla birlikte bu erkeklik modeli, gençler

¹ Komünalizm terimi, Güney Asya'da yaygın olarak dinin siyasi amaçlar doğrultusunda sistematik istismarını tanımlamak için kullanılır. Mahalli kimliklerin, kendi cemaati ile "öteki cemaat" arasında karşıt ilişki yaratacak bir şekilde, dinsel bir hat doğrultusunda siyasal olarak inşa edilmesi süreçlerini tanımlar. Cemaatler arasında toplumsal olarak inşa edilen ön yargı, gerilim ve çatışma komünalizmi meydana getirir. (Harsh Kapoor, Women Living Under Muslim Laws Research & Documentation Unit).

² Bu medya yayını çoğunlukla çok taraflı ya da çok kalitesiz olsa bile .

³ Dünyadaki askeri harcamaların son on yıl boyunca %45 reel büyüme yaşamaması gerçeğinden hareketle dünyanın militarizasyonunun artmakta olduğu çoğunlukla kabul edilir. Genişleme eğitimi devam ediyor: 2006'dan 2007'ye kadar ülkelerin ortalama askeri bütçeleri %6 arttı. 2005 yılında Birleşik Devletlerin diğer ülkelerde 2.500.000 kişinin (asker vs) görev yaptığı 737 aktif askeri üssü vardı, 2007 yılında Birleşik Devletlerin askeri harcamaları dünya harcamalarının %45'ini temsil ediyordu. Daha yeni bir fenomen de, paralı askerlerin sayısındaki kayda değer artıştır: 2007 yılında Irak'taki toplam 333.000 askerden 180.000'i özel güvenlik şirketlerinin elemanlarıydı.

DÜNYA KADIN YÜRÜYÜŞÜ ÜÇÜNCÜ ULUSLARARASI EYLEM

arasında güçlenen bir referanstır; çoğunlukla çeteler kurarken ve çetelere katılırken ırkçılıkla güçbirliği yapar.

Ataerkil ve kapitalist sistemlerde ekonomik elitler –özellikle hizmetlerindeki hükümetlerin yardımıyla– halklar ve kadınlar üzerindeki hakimiyetlerini korumak için Devlet içerisinde farklı biçimlerde hareket ederler. Bunu, baskıyı artırarak; polis ve istihbarat kuvvetlerini güçlendirerek ve şiddet sarmalını her zamankinden daha fazla yoğunlaştıran sıfır tolerans politikaları benimseyerek veya göçmenlerin ve toplumsal hareketlerin yani yoksulluk içinde yaşayanların ya da yoksulluğa karşı mücadele edenlerin kriminalizasyonu ile başarırlar. Ayrıca küçük toprak parçaları, sınırlı istihdam fırsatları ve yetersiz kamu kaynakları üzerine alevlenen çatışmaları kışkırtmak ya da görmezden gelmek suretiyle de bu hakimiyet korunur.

Kadın bedeni: askerlerin savaş alanı

Kadınlar her zaman savaştan psikolojik, sosyal, ekonomik ve fiziksel olarak zarar gördüler. Aslında antik çağlardan günümüze toplu tecavüzler savaşın ayrılmaz parçası oldu. Kadınlar ve bedenleri, savaş ganimeti, mübadele aracı (bir kaynak olan kadın bedeninin diğer kaynaklarla aynı biçimde kontrolü mücadelesi, çatışma için meşru bir saik olarak görülüyor), askerlerin gönül eğlencesi, savaş alanı (kadın bedeni düşman toprak olarak tanımlanır) gibi görülür. Bütün bu durumlarda kadınlar nesne düzeyine indirgenir ve erkeklerin mülkiyeti sayılırlar.

Tecavüz; düşmanı aşağılamak, onurunu kırmak ve moralini bozmak için askeri propaganda amacıyla ya da son dönemde yaşanan olaylarda olduğu gibi etnik temizlik politikası olarak (örneğin eski Yugoslavya'daki savaş sırasında Bosna Hersek'te), Ruanda'da bir soykırım eylemi olarak, Haiti'de siyasi terörizm aracı olarak ya da zafer sembolü olarak kullanılır. Daha da kötüsü, bu vahşetin sonuçları, sadece fiziksel (yırtılmalar, fistüller, HIV/AIDS ve cinsel yolla bulaşan diğer hastalıklar, gebelikler) ve psikolojik (depresyon, kendini değersiz görme, suçluluk gibi) değildir. Tecavüze uğrayan bir kadın (ve tecavüzdən olan çocuğu) toplum tarafından çoğunlukla tecrit edilir ve marjinalleştirilir, kocası ve ailesi tarafından istenmez, maruz kaldığı aşırı şiddetin sorumluluğunu üstlenir. Birçok kadın açısından tek seçenek –eğer mümkünse – sessiz kalmak ya da reddedilmedir (ve bunun neden olduğu bütün sosyo-ekonomik sonuçlardır).

Silahlı çatışmalarda kadınların günlük hayatı :

- Söзде “modern” çatışmalarda sivil mağdurların sayısı askeri mağdurlardan çok daha yüksektir, bunların çoğunluğunu kadınlar ve çocuklar oluşturur;
- Askerlerin gönlünü eğlemek için kullanılan “resmi” fuhuş evlerinin düzenlenmesiyle birlikte askeri üslerin ya da kampların çevresinde fuhuş, silahlı çatışmalar sırasında sistematik artar. Çoğu zaman bunlar, tecavüze uğrayan ve yaşadıkları toplumda istenmeyen ve bunun sonucunda satılan veya fuhuşa zorlanan kadınlardır;
- Günlük yaşamın sürdürülmesi, çocuklar, yiyecek bulma ve hazırlama kadınların sorumluluğundadır. Çatışma durumlarında bu görevler çok zorlaşır ve en azından çok risklidir (evlerinin yıkılması, yaşamak için gerekli erzakların yokluğu, NGO'lara bağımlı olma, fiyatların artışı gibi). Çatışma biter bitmez, çoğunlukla kadınlar (koca, oğullar, aile üyelerini vs. kaybetmiş olarak) daha küçük ailelerle baş başa kalırlar ve çocukların, yaşlıların ve hastaların bakımıyla yalnız başa çıkmak zorunda kalırlar.

DÜNYA KADIN YÜRÜYÜŞÜ ÜÇÜNCÜ ULUSLARARASI EYLEM

Eğer kocalar dönse bile, savaşın dehşetini yaşadktan sonra çoğunlukla ağır fiziksel ve psikolojik yaralar alırlar;

- Zorla yer değiştirme oranının yüksek olması, çok büyük sayıda kadının mülteci olmasıyla sonuçlanır;
- Kadınlar, çatışmalar süresince ve sonrasında sürekli aşağılanırlar (örneğin Filistinli kadınlar, “aşağılama bariyerleri” olarak da bilinen İsrail kontrol noktalarında cinsel işkencenin sürekli mağduru olurlar);
- Tedavüldeki silahların sayısı şiddetle artmaktadır; kadınlar kendilerini korumak için silah taşımak zorunda bırakılırlar, böylece şiddet ve zor kültürünü güçlendirirler (eski Darfur). Çocuklar, silahlı milisler, ulusal ordular ve gerilla grupları adına savaşmaya, işkence yapmaya ve öldürmeye zorlanırlar;
- Silahlı çatışmalarda ve sonrasında, eğer koca eve gelirse, ev içi şiddet artar;
- Savaş dönemlerinde (her çeşit) fundamentalizm yükselir, bu kadınlar için artan tehlikelere yol açar (temel insan haklarının inkarı gibi);
- Temel özgürlükler “ulusal güvenliğin teminatı” adına kısıtlanır;
- Askeri harcamaların maliyeye yükü ağırdır, bu durum, kadınların kullanıcılar ve işçiler olarak kendileri ve aileleri için ihtiyacı olan kamu hizmetlerine (sağlık, eğitim, gelir teminatı, konut, çevrenin korunması vb) yapılan yatırımları azaltır.

Feminizm

Barış kültürünün inşasına kadınların katılımını savunan farklı yaklaşımlar söz konusudur. Örneğin, yaşamın doğal ve manevi yaratıcısı olma rolü yüzünden ve doğası gereği şiddete daha az eğilim gösterdiği gerçeğinden dolayı, kadınların barış süreçlerine ana unsurlar olarak katılımını savunanlar vardır. Öte yandan *bizim* feminist görüşümüz, ataerki ve kapitalizmi savaşla birleştirir, sivilleşmeyi gerekli kılar ve barış kültürünün sırf savaşızlık durumundan öte bir şey olduğuna inanır. Böylelikle çatışma bölgelerindeki kadınların hakları için, tecavüzün ve köleliğin savaş aracı olarak kullanılmasına son vermek için mücadele ediyoruz ve sorumluların, Devletlerin ve grupların cezasız kalmasını protesto ediyoruz. Savaşa ve militarizasyona karşı eylemlerimiz aynı şekilde barış görüşmeleri sürecine kadınların dahil edilmesi talebini yükseltir, saldırganlığa bir tepki olarak sivil itaatsizliği savunur, ulus ötesi ağ oluşturmayı ve emperyalizmin reddini amaçlar.

Bir barış düşüncesinin fiilen gerçekliğe dönüşmesi için kadın haklarının tam ve fiili kabulü; barışın kurulması, yoksulluk, şiddet ve dışlamanın yok edilmesi süreçlerine kadınların eşit katılımı; dayanışmanın teşviki ve hakların tanınması; bağımsız bir yasal sistemin kabulü ve şiddete veya cinsiyetçi davranışlara kıymet vermeyen bir eğitim için mücadele etmeliyiz.

Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyinin 1325 sayılı Kararı, savaşın kadınlar üzerindeki olumsuz etkisini vurgular ve üye devletlerden bütün barış görüşmelerinde ve çatışma çözümleme süreçlerine kadınları dahil etmesini talep eder. Bu kararın geçmesi, DKY'nin 2000 Uluslararası eylemleri de dahil olmak üzere kadın örgütlerinin çalışmaları ve eylemlerinin sonucu oldu.

DÜNYA KADIN YÜRÜYÜŞÜ ÜÇÜNCÜ ULUSLARARASI EYLEM

Militarizasyona karşı mücadelede

- Askeri harcamaların azaltılması, başka bir deyişle, silah satın alma ve askeri üsler kurma, orduların ve savunma sistemlerini sürdürmeye harcanan kamu bütçelerinin azaltılmasını; silah üretimi ve ticareti için teşviklerin sona ermesini;
- Yabancı askeri üs anlaşmalarının derhal feshedilmesini;
- Çatışmaların durduğu ya da askeri sözleşmelerin sona erdiği ülkelerdeki askeri birliklerin geri çekilmesini;
- Kadınları, halkları ve doğal kaynakları kontrol etmek amacıyla, bizzat savaş ve terör kullanılmasını meşrulaştırmak için “terörizmle savaş” ve “ulusal güvenlik” şeklindeki ideolojik manipilyasyonla mazur gösterilen, protesto eylemlerinin, toplumsal hareketlerin, yoksulluğun ve göçün kriminalizasyonuna son verilmesini;
- Çatışma durumlarında kadına yönelik şiddet suçu işleyenlerin (kocalar ya da akrabaların yanı sıra askerler, milis güçler, gerilla grupları, BM'nin mavi berelilerin de) cezalandırılmasını;
- Çatışmaların önlenmesi ve idaresi, barışı koruma ve çatışma sonrası inşa süreçlerine kadınların (erkeklerle eşit ağırlıkta) katılımını **talep ediyor ve**
- Kendi topraklarında ya da başka topraklardaki çatışmadan ekonomik olarak kâr sağlayan (doğal kaynakları -petrol, su, madenler ve diğerlerini- kontrol eden) ulus ötesi şirketlerin yanı sıra silah endüstrisinin çatışmaların ve militarizasyonun sürmesinde ve bu amaçla hükümet politikalarının manipilyasyonunda oynadığı rolü teşhir etmeye;
- Askeri üs anlaşmaları, bölgelerin/ülkelerin doğal kaynakları, çatışmanın ekonomik ve politik gerekçeleri, savaşları destekleyen veya yaratan ülkelerin katılımı ve silah sanayi ve benzeri temalar etrafında kadınları eğitmek üzere kapsamlı bir halk eğitimi sürecini hayata geçirmeye; ayrıca kadınları, çatışma bölgelerinde yaşanan cinsel şiddet ve diğer şiddet biçimleri etrafındaki sessizlik kurallarını bozmaya katkı vermeye hazırlamaya;
- Çatışmadan etkilenenlere yardım eden ve bunun yanı sıra kavrayışımızı derinleştiren ve acil eylemleri harekete geçiren bir Uyarı/Dayanışma Ağı olan DKY'nin hedefleri doğrultusunda, yazılı ve görsel işitsel araçlarla (filmler, fotoğraflar ve işitseller) bilgiyi dağıtarak, eylemler ve çeşitli etkinlikler düzenleyerek dünyanın her yerinde yaşanan “gizli” çatışmaları ve bu koşullarda yaşayan kadınların maruz kaldığı çifte şiddeti (tecavüz ve reddedilme) de içerecek şekilde çatışma yaşayan ülkelerin ve bölgelerin gerçekliğini yaygınlaştırmaya;
- Çatışma durumlarında BM “barış” güçlerinin varlığını -kadın mağdurların ve barış savunucularının tanıklıklarına dayanarak- pasiflik, barışı temin etmede etkisizlik ve kadına yönelik şiddetin faillerinin cezasız kalması bakımından eleştirel bir şekilde yeniden sorgulamaya

söz veriyoruz.